

Előfizetési ár:

Egész évre	— — — —	4 K.
Fél évre	— — — —	2 K.
Negyed évre	— — — —	1 K.
Egyes szám	— — — —	20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérral, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélzetes egységárral számítatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Az erdőaltiszt védkerületi teendői. (Tomasovszky Imre.)
A földművelésügyi miniszterium 1913. évi költségvetése. (Balogh Ernő.)
Róka-csapdák. (Gy. K.)
Különfélék: Gépkocsivezető erdőőrök. — Könyvismertetés. — Nyugdíjbiztosítás. — A dohányzásról. — Időjelzés.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Az affektáló csimpi. (Zsoldos László.)

Az erdőaltiszt védkerületi teendői.

Irta: *Tomasovszky Imre*, m. kir. főerdőmérnök.

(Folytatás.)

VIII. *Erdei gyümölcsök.* Újabban a tenyésztendő fanemek magjainak gyűjtése, azoknak különféle célokra való felhasználása, nemkülönben az erdei gyümölcsöknek ipari s gyógykezelésre való alkalmazása hovatovább nagyobb tért hódít. Ennélfogva szükséges, hogy ezen erdei mellékhaszonvétel nyerését és értékesítését illetőleg a kellő tájékozással bírjunk.

a) Első helyen kell megemlékeznünk az erdőoltási célokra és a csemetekertek bevetésére szolgáló erdei famagvak gyűjtéséről. Minthogy egészséges, jó csirázóképességű s megfelelő magmennyiséget az erdőbirtokos néha csak hosszas utánjárással, tetemes költséggel tud beszerezni, hazai erdőgazdaságaink egynémelyikében kísérleteket tettek az erdei famagvak gyűjtésével. Az így nyert famagvak a kívánt célra igen jól megfeleltek s ennél fogva több erdőgazdaság manapság már maga gyűjteti, raktároztatja magszükségletét, sőt a felesleget értékesíti is. Különösen a fenyőfélék magja és a tölgynek makkja képezi leginkább a gyűjtés tárgyát. Manapság már jóhírnevű erdei magkereskedőink is szívesen vásárolják az erdőbirtokosok által gyűjtött erdei magvakat. A kincstári erdőgazdálkodás házilagosan gyűjteti főleg a lúczy-, erdei-, vörös- és jegenyefenyő magjait s azokat értékesíti. A kincstárnak az ország több vidékén, Máramarosban: Tiszabogdányban, a felvidéken Liptóújvárott, a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében Mihálytelken s a zsarnóczi m. kir. erdőhivatal kerületében Zsarnócán stb. vannak magpergetői.

Ha az erdei famagvak gyűjtése elrendeltetik, úgy ennek kivételénél az alábbiakra kell súlyt helyezni.

A lúczyfenyő tobozait rendszeresen novemberben, a jegenyefenyő tobozait szeptember és október havában, a vörösfenyő tobozait pedig csak tél végén gyűjtjük össze. A kocsános tölgy makkját október elején, a többi fajnál pedig rendszeresen valamivel később szedjük a makkot, a mikor a fergese már lehullott. A gyűjtés lehetőleg száraz időben eszközöndő. Lehetőleg nagy és ép makk gyűjtendő. Az összegyűjtött tobozok rendszerint zsákokba rakatnak s azután a magpergetőkhöz szállítatnak; a tölgy makkot azonban vagy elvettjük, vagy pedig átteleltetjük s a következő év tavaszán vettjük el, esetleg értékesítjük.

b) Némely vidéken a bükk makkot is jól lehet értékesíteni olajkészítésre. Erre a célra a makknak érettnek kell lennie és sokáig nem szabad a földön hevernie.

c) Az erdei gyümölcsök egy része szeszgyártásra is alkalmas; ilyen például a vadalma, vadkörte, málna, fekete áfonya, vadcserezsnye, borókamag stb.; különösen a vadalma és vadkörte jó ecetet adnak. Pótkávé készítésére a tölgy makkot használják fel. Friss állapotban élvezeti cikket képeznek a szamóca, málna, szeder, veres és fekete áfonya, melyek befőttek készítésére is alkalmasak. A szelídgesztenye érett magja szintén kereskedelmi cikket képez. Végül megemlítendő még az ehető gombák számtalan faja is, melyek úgy a fenyő, mint a lombdökbén helyenkint nagy mennyiségben fordulnak elő s különösen nagyobb városok, fürdők, nyaralók közelében jól értékesíthetők.

Az erdei gyümölcs értékesítése nagyobb területeken rendszerint árverés útján történik, vagy pedig a helyi közönségnek bárczák útján eladatik.

IX. *Cserző anyagok.* Nem megvetendő jövedelmet nyújtanak az erdőbirtokosnak a cserzésre alkalmas anyagok. E célra leginkább a tölgy és lúczyfenyő kérge szokott felhasználni.

a) A tölgykéreg nyerésére az úgynevezett csererdők szolgálnak, melyeket az éghajlati és termőhelyi viszonyok szerint 15—20, esetleg 25 éves vágásfordulókkal szoktak kezelni. Cserkéreg termelésre úgy a kocsános,

mint a kocsántalan tölgy jól megfelel. A csertölgy ellenben erre a célra alig alkalmas. A csererdőket akkor kell fejsze alá bocsátani, a mikor a törzsek kérge még nem kezd felcserepesedni. A hántásnak ideje a rügyfakadás utáni időre esik. A tapasztalat ugyanis azt igazolta, hogy a tölgykéregben az első lomb kifejlődése után van a legnagyobb mennyiségű cseresav. Miután a csererdőben rendszerint gyomfák is fordulnak elő, ezeket a vágást megelőző őszzsel kivágatjuk s a vágásból kiszállítatjuk, hogy a cserkéreg-termelésnél akadályt ne képezzenek. Hazánkban a cserkéregtermelés akként történik, hogy a munkások a tölgyrudakat ledöntik s kérgeiket az úgynevezett hántókanállal lehántják. Egy favágó két hántót képes foglalkoztatni. A ledöntött rudak még aznap lehántandók, mivel a hántás másnap már nehezebben megy. A lehántott kérget megszáritják. A száritás házfedélalakú rakatokban történik, melyeknek készítésénél főszabály az, hogy az eső a kérget ne érje, mert ilyenkor az meg szokott penészedni. Egyes helyeken bakokon történik a kéreg száritása. A kérget ezután 1 m. hosszú és 1 m. kerületű kévékbe kötik s így jön forgalomba. A kérget ürméterekbe rakva is szokás értékesíteni. A kéreg után visszamaradt hántott fának vargafa a neve. Általában 1 ürm.³ vargafa 75 kilogramm kérget szokott adni. A kérget vagy az erdőbirtokos maga házilagosan, vagy pedig a vevő termeli ki.

b) Borjúbőrök kikészítésénél nagy szerepet játszik a lúcfenyőkéreg. A fenyőféléknek kérget a döntés után főleg azért szokás lehántani, hogy minél elsőbbrendű választékokat nyerjünk s másrészt, hogy a szűféléknek elterjedését megakadályozzuk. A hántást rendszerint 1-26 m. hosszú táblákban eszközöljük. A lehántott kér-

get összegyűjtjük s házfedélalakú rakatokban száritjuk; ennél a munkáknál arra kell a lehetőség szerint ügyelni, hogy a kéreg belseje meg ne ázzék. A száradt kérget ürméterekbe rakjuk s úgy értékesítjük. Egyes erdőgazdaságokban a kéreg mennyiségét előre megbecsülitik s árverésen adják el. A légenszáradt kéreg zúzókbá kerül, a hol összetörik s mint aprított kéreg kerül aztán a forgalomba.

c) Még igen kiváló cserzőanyagot képez a gubacs, melyet különösen talpbőreszerzésre alkalmaznak szívesen. Kocsános tölgyeseinknél ez az erdei mellékhasználat néha jelentékeny jövedelmet szokott adni. A gubacs akként keletkezik, hogy a gubacsdarázs a kocsános tölgy nővirágjának alsó részén levő csészét megszúrja s a szúrás által keletkezett lyukba petét rak; ebben a megsebzett részben a növényi szövetek elváltoznak, eltorzulnak s létrejön a gubacs, mely nyár végén le hull a fákról. Tapasztalat szerint minden hetedik évben van jó gubacstermés.

A gubacstermést előzetesen megejtett becslések alapján szoktuk értékesíteni. Egy katasteri holdon átlag 2—3, esetleg 4 hektoliter gubacs szokott teremni. A gubacs kezelésénél arra kell törekedni, hogy csak száraz időben gyűjtsük azt; az éretlen, penészes stb. anyag eldobandó s a netalán megázott gubacsot gondosan ki kell száritani. A gubacsszedés legalkalmasabb ideje augusztus hó közepétől szeptember hó végéig terjed. Hogy a gubacsdarázs állományainkban túlságosan ki ne pusztuljon, hanem a jövőben is megmaradjon, a gubacstermés egy részét meghagyjuk.

X. A *gyanta és terpentín*. Ez az erdei mellékhasználat hazánkban alárendelt szerepet játszik. Tájékoztatásul közöljük, hogy a jegenyefenyőből a «strassburgi

TÁRCZA.

Az affektáló Csimpi.

Irtá: *Zsoldos László.*

Csimpi, a csodamajom, miután a mutogató gazdája három esztendőn keresztül bejárta vele a fél világot, s összeharácsolt néhány tizezer koronácskát a derék gorilla tudományából, mondom, Csimpi, a csodamajom végképen megcsömörlött a világot jelentő deszkáktól és nyugalomra vágyott. És mivel ebbeli érzelmeit nem tudta másként megértetni az impreszáriójával, hát az utóbbi időkben minden egyes előadáson olyan bambán viselte magát és annyi ügyetlenséget követett el szántszándékkal, hogy a közönség (a melyiknek a falragaszok mesébe illő dolgokat hazudtak Csimpi bámulatos mutatóványairól), negyedórai türelmes várakozás után rendszerint majmostul, mindenestül kifütyülte az egész kókler társulatot. Sőt a legutolsó alkalommal már annyira dühbe jött a nézőtér, hogy fülsiketítő lármával a pénzt akarta visszakövetelni a kétségbeesett «igazgatón».

Ez hatott. Az impreszárió belátta, hogy Csimpivel egy fakrajczárt sem fog keresni többé, három nap lefolyása alatt túladott a tudós gorillán.

Elkeseredetten hátra vágta.

— Meghülyültél, Csimpi, — ez volt a majmához a búcsuszava, — hát most eridj a pokolba; én nem tartalak tovább a nyakamon. — S aztán rázárván a ketreczajtót, elvitette a megszeppent állatot egy Fonsa nevű milliomos építómester családjához, a kikre szerencsésen sikerült jó pénzért rászóznia a szőrös különlegességet.

Az építész, a kinek az állványairól már vagy harmincz-negyven tót napszámos zuhant le három-négyemeletes magasságból, olyan előkelően élt a feleségével, meg a gyerekeivel, hogy a mikor Csimpit hazaszállították palotájukba a nagy ketreczben, hát az asszony, meg a már zsurozó nagy lánya elégtlenül dörzsölték a kezüket a gorilla láttára:

— Na, ezt csinálják utánunk Kropácsiek! Vagy az a gögös grófnő, ideát a tulsó oldalon!

Igazuk is volt. Sem Kropácsiek (szintén milliomos család, de nem malterből, hanem szappanból), sem pedig az átellenes villa büszke mágnásasszonya nem dicsekedhettek volna vele, hogy övék Csimpi, a tudós

terpentint»; a lúczfenyőből a «közönséges gyantá»-t; a veresfenyőből a «velencei terpentint», a henye-fenyőből pedig a «magyar terpentint vagy balsamot» nyerik. Gyanta és terpentinnyeréssel főleg Svájcban, Franciaországban, Tirolban stb. foglalkoznak.

Mínt hogy a gyanta és terpentinnyerés czéljaira készített sebhelyek a fának korhadását, a törzs értékes alsó részeinek elalaktalanodását vonják maguk után s növedékvesztéséget okoznak, azért ennek az erdei mellékhaszonvételnek a nyérése kerüendő. A feketefenyőnek árt legkevésbé a sebezés.

XI. A *tőzeg*. Erdeinkben helylyel-közzel a tőzeg is elő szokott fordulni. Tőzegnek oly humusz talajt nevezünk, a melynek a szerves anyagok, tehát a humusz képezik a túlnyomó részét, míg a nem szerves anyagok csak alárendeltebb mennyiségben fordulnak azokban elő. A tőzeg olyan talajban képződik, a mely állandóan nyirkos, nedves és a melyből az ásványi anyagokat a víz kioldja, kilúgozza s ezek helyét a növények gyökérzete foglalja el, a mely korhadásnak indulva humuszos földdé alakul. Ilyen tőzeges talajban a humusz rendszerint 70%-nyi mennyiségben fordul elő. A tőzeglápokot kihasználásuk előtt lecsapoljuk, de csak azt a részét, a melyet ki akarunk használni. A tőzeget május közepétől augusztus végéig téglalakban ássuk ki s arra vigyázunk, hogy eső ne érje azt. Az iszaptőzeget, nemkülönben a tisztátalan tőzeget is mintázással téglalakra formázzuk.

A tőzegeből lepárlás útján kátrányt, ebből kőolajat, parafint, különféle festékeket, alomanyagot, papíryanagot stb., valamint a kő- és barnaszénaprólék összeragasztására szolgáló szert készítenek.

XII. *Kő- és földbányák*. Az erdőgazdaság üzleti

bevételeit időszakilag még a kő- és más bányák anyagainak értékesítéséből befolyó mellékhaszonvétel is sokszor nagyban gyarapítja.

a) *Kőbányák*. Erdőségeinkben nagy mennyiségben található különféle kőanyag részint az építkezéseknél, részint pedig a kőfaragásnál és a szobrászatnál használtatik fel; milyenek a különféle márvány, mészkő, gránit, gneisz, bazalt, homokkő stb. Nem csekély fontosságú a köveknek felhasználása az utak készítésénél és javításánál, hol főleg mint útkavics jön leginkább számba.

A rendszeres kőbányakezelésnél nyert kőanyagot az uteza burkolásánál koczka és egyéb faragott kövek és folyamszabályozási czélokra alkalmas terméskövek előállítására, valamint a mészégetéshez, a különféle építkezéshez használjuk fel.

A bányák megnyitása után tanácsos a kőanyag különféle tulajdonságait megvizsgáltatni; * ilyenek: a fagy és hővel szemben tanusított ellenállóképesség, vízállóság, tömörség és hasadékonyság s csak ha ez a vizsgálat kedvező eredményű, czélszerű a kőbányüzemet megkezdeni. A kőanyag fejtése az előforduló kőzet rétegesége, a rétegek iránya s a szerint, a mint faragott vagy terméskövet kell termelni, különféle, ahhoz a különböző vasrudakon, ékeken kívül különféle robbantó anyagot használnak. Mínt hogy a robbantás a napnak csak bizonyos szakában szokott eszközöltetni, mivel a fúrólukak elkészítése hosszadalmas, az üzemből levő kőbányák előtt «Figyelmeztető táblák» útján a közönséggel a robbantás idejét tudatni kell. Nagyobb bányüzemeknél, a hol a kőbányák valamely közlekedési út

* Ilyen megvizsgálást meghatározott díjak ellenében a m. kir. földtani intézet végez. Szerző.

csodamajom. Csimpi, a kinek ettől fogva többnyire minden délután a kocsikorzó órájában ki kellett ülnie szmokingban az erkélyre cigarettázni. A bal kezében volt a cigaretta, a jobb kezével pedig a czilinderét emelgette le a rút, szőrös fejről mindannyiszor, valahányszor Fondsané az erkélyajtóból odaszólt a szmokingos gavallérnak:

— Csimpi, köszönj annak az undok bárónőnek!

— Csimpi, köszönj! Ott jön az Emeráék gépkocsija. Hadd pukkadjanak, hogy nekik nincs idomított gorillájuk.

A mi azt illeti, hát a bárónők, meg a gögös grófék, meg Kropácsiek, meg Emeráék és a többi társaságbeli gazdag ismerősök meglehetősen vegyes érzellemmel fogadták Fondsané tudós majmát. Egyikük-másikuk csakugyan mérgeledött a lefőzetésen, akadt azonban köztük olyan is, a ki csak a vállát vonogatta mosolyogva, a hogy a kocsijáról fölpillantott az erkélyen köszöngető gorillára.

— No, már megint új házibarátja van Fondsanének.

Ez bizony gonosz megjegyzés volt. De a mennyire gonosz volt, ép annyira téves. Mert igaz ugyan, hogy a milliomos építőmester feleségének volt házibarátja, csak hogy ez a házibarát nem volt új, hanem még mindig a régi. A negyven év felé hajló, de azért még mindig

szemrevaló, s mindenek fölött hiú és élni vágyó asszonyban ebben a tekintetben sokkal több volt meg a hagyományos kutyahűségéből, sem hogy már hatheti barátság után hűtlen tudott volna lenni ahhoz a nagysörényű fiatal festőhöz, a kit másfél hónappal ezelőtt egy gyöngö pillanatban kitüntetett a bizalmával. Mert egy tisztes asszony, kedves olvasóm, esetleg megcsalhatja az urát, hanem a kedvesét hat héten belül soha.

Csimpi, a ki reggeltől estig szmokingban és a karmos, kézellős kezére külön rászabott fehér keztüben guggolt, vagy sétálgatott ide-oda Fondsané fejedelmi lakásában a süppedő, drága szőnyegeken (mert művelt majom létére a világért sem mászott volna fel az asztalra, vagy más ilyen illetlen helyre), nem volt olyan ostoba, hogy már első nap észre ne vette volna azt a bensőbb kapcsolatot, a mely a milliomosnét a nagysörényű festőhöz fűzte. Észrevette, de értelmes állat létére úgy tett, mintha nem tudna semmit. Nyájasan és előzékenyen fogott kezét a festővel, a mikor kevéssel Fondsa úr gépkocsijának az eltöfögése után besurrant a szalonba. (A tejképű nagy Fondsa-lány ilyenkor vagy elbűjt zongorázni a szobájába, vagy sétálni ment az angol társalkodónővel). És szemhunyorítás nélkül disz-

mentén terülnek el, a robbantás idejére öröket kell felállítani. A kőbányakezelés mindenkor a legnagyobb óvatosságot igényli.

A kőbányák anyagának értékesítése évi átalány fizetése mellett szokott történni, de nem ritka az az eset sem, hogy a bérlő a termelt tiszta árú mennyisége után fizeti a megállapított egységárakat. A tiszta árú mértékegysége faragott köveknél a tömörkőbméter, terméskőnél és útkavicsnál pedig az ürméter.

b) *Kavics-, homok-, agyag-, márga- és palabányák.* Utak építéséhez a bánya- és folyókavicsot tisztán, rostálva alkalmazzuk; a homokbányákból nyert anyagot az építkezéseinknél használjuk fel; míg az agyagbányák anyagát vagy mint agyagot, vagy pedig téglák és cserépszindelyek készítésére használjuk fel. A különféle palanyagok főleg mint fedélpala nyerne alkalmazást.

Az ilyen bányák anyagát rendszerint fuvarszámra szokás értékesíteni; de nagyban való értékesítésénél szerződések is lehet kötni. Végül megemlítjük, hogy gyakran az erdőbirtokos házi kezelésben maga termeli ki a különféle faragott követ (kozczakő, járdakő, járdaszegély, fejkövek, malomkövek stb.) s kitermelt állapotban értékesíti azokat. Természetes, hogy az ilyen üzem csakis a kellő szakmunkások alkalmazásával és nagyban való termelés, valamint a termelt kőanyagok megrendelése esetén jár a kellő haszonnal. A mészkövek kihasználását sok esetben szintén maga az erdőbirtokos végzi s a kiegészített meszet értékesíti.

XIII. Mint egyéb mellékhasználatok ide tartoznak a sokszor nem kis jövedelmet adó *halászat és vadászat*, melyekről a VII-ik fejezetben lesz bővebben szó.

XIV. *A szénítés.* A fát a fapiaczkóktól való nagy távolság s illetve az ezzel járó nagy szállítási költség

miatt nem lehet mindig messzire szállítani s e miatt olyan terményt állítunk belőle elő, a mi kisebb helyet foglal el, mint a nyersfa s a szállítási költségeket megbirja. Ezért azután, ha a faszenet jól értékesíteni sikerül, a fát felszenítjük. Ha az erdőaltiszt védkerületében szenesítési üzem folya, akkor a helyi viszonyok szerint megállapított felügyeleti szabályokon kívül főleg arra kell ügyelnie, hogy erdőtüzek vagy erdőégések ne keletkezzenek és hogy a munkások a szükséges óvatossággal járjanak el a szénítésnél.

XV. Végül meg kell emlékeznünk még *a kisebb erdei mellékhaszonvételekről* is. Ilyenek a háncs (hársfa kérgéből), a fűmag, az élesmosó fenyér vagy sikárfű (homoki erdőkben), a moha stb. Ezeknek a mellékhaszonvételeknek a gyakorlásánál arra kell vigyázni, hogy az azt gyakorlók károkat ne okozzanak az erdőben.

(Folyt. következik.)

A földmivelésügyi miniszterium 1913. évi költségvetése.

Szeptember 17-én terjesztette be Teleszky János pénzügyminiszter a magyar kormányának 1913. évi költségvetési előirányzatát tárgyalás és törvényerőre emelés céljából az országgyűlés képviselőházához.

Lapunk olvasóit természetesen a földmivelésügyi miniszterium erdészeti ágazataira vonatkozó költségvetés érdekli leginkább s ezért azt főbb vonásaiban az alábbiakban ismertetjük:

A magyar- és horvát-szlavonországi kincstári erdők rendes kiadásai az 1913. évre ... 20.110,484 koronával,
rendes bevételei pedig ... 23.417,055 „
vagyis ... 8.306,571 korona
bevételi többlettel irányoztatott elő.

kréten kikullogott a negyedik szobába, ha a kettes a szalonképesség határain túl kezdett bizalmassá válni. Szóval, Csimpi úgy viselte magát, mint egy igazi gentleman. Tehette, mert még soha életében nem volt olyan úri dolga, mint Fonsáséknál.

Azt hitte szegény feje, hogy ez most már örökké így lesz. Csalódott. Egy téli délután, alkonyatkor, teljesen átadva magát az édes semmittevés gyönyörűségének, csöndesen gubbasztott a hatalmas dohányzó szögletében a bőrkarosszékekben, a mikor váratlanul két alak osont keresztül a homályban a termen: a nagysörényű festő és nem Fonsásné (mert az épp nem volt odahaza), hanem a tejképű, nagy leánya. Izgatottan, suttogva beszéltek, mintha vitatkoztak volna egymással. Csimpi, a kit nem vettek észre, a beszédből természetesen nem értett semmit, annyit azonban látott, hogy a nagysörényű valamire rá akarja beszélni a leányt, a ki a perzsa szőnyeg szélén még felháborodva tiltakozott, a terem másik oldalán pedig — a derék majomnak még a lélekzete is elállt a feszült figyelemben — minden átmenet nélkül egyszerre csak leroskadt a széles bőrdivánra, és szenvedélyes öleléssel szorította magához a festőt.

Ebben a pillanatban Csimpi villámgyorsan leugrott a karosszékből és rekedt ordítással vetette rá magát a rémesen sikoltó két alakra. Belevájta a fehér keztyűn keresztül az éles karmát a festő húsába, és ha a veszett lármára berohanó inasok szerencsére még idejekorán le nem bunkózzák róla, hát biztos, hogy itt azon a szent helyen széjjelmarczangolja.

Így azonban csupán az arcán hasította végig a húst, hogy a mentőknek kellett hazaszállítani a jeles művészt. A cselédség furesán vigyorgott, de a kisasszony — a kit érthető módon felizgatott az eset — mindeniküknek a markába nyomott hirtelen egy-egy százkoronást, s ettől azután elégtől esőnd lett. Egyéb nem történt. Csupán, a mikor Fonsásné hazajött és elmondták neki, hogy a Csimpi minden ok nélkül hogy megsebesítette az ő drága barátját, akkor telefonoztak a peezérért, hogy a veszedelmes majmot, a kit a cselédségnek sikerült ártalmatlanná téve visszagyömöszkölni a ketreczébe, szállítsa el a háztól és pusztítsa el.

Így jár a gorilla, a mikor affektál és megbotránkozik minden csekélységen.

Ezt összehasonlítva az 1912. évi költségvetési előirányzat megfelelő tételeivel, a hol

a rendes kiadások	17.397,018	koronával,
a rendes bevételek pedig	25.063,718	«
vagyis	7.666,700	korona

bevételi többlet irányoztatott elő, látjuk, hogy az 1913. évi költségvetésben a rendes kiadások 2.713,466 koronával, a bevételek pedig 3.353,337 koronával emelkednek, úgy hogy végeredményében az 1913. évi költségvetés 639,871 koronával kedvezőbb, mint a milyen az 1912. évi költségvetési előirányzat volt.

A «fizetések, lakpénzek, pótlékok és egyéb járandóságok» alrovaton az 1913. évre 78,174 koronával több kiadás irányoztatott elő, mint a mennyi az 1912. évre engedélyezve volt. Ebben az összegben foglaltatik az erdőmérnöki kar folytatólagos létszámrendezésére szükséges összeg, továbbá a fatermés házilagos előkészítésének fejlesztése, valamint a tervezett beruházások végrehajtásának biztosítása érdekében elodázhatlanul szükséges 10 új főerdőri és 10 új erdőri állás szervezésével járó kiadás, valamint a kincstári erdészeti orvosok létszámának rendezéséből eredő költségtöbblet.

A «jutalmak és segélyek» alrovaton az 1912. évi 13,500 koronával szemben 80,000 korona, vagyis 66,500 koronával több vétetett be a költségvetési előirányzatba azért, hogy azok a kincstári erdészeti alkalmazottak, a kik a fatermés házilagos előkészítése körül, vagy más téren fokozottabb és sikeres szolgálatokat teljesítenek, ezentúl megfelelő pénzbeli jutalomban legyenek részesíthetők.

Az «üzemi és gazdálkodási kiadások» az 1912. évi 10.072,537 koronáról 11.763,630 koronára, vagyis 1.691,093 koronával emelkednek, a melyet részint a faanyagok házilagos kitermelésével járó több kiadások, részint pedig az a körülmény von maga után, hogy ezentúl a kincstári munkálatoknál szerencsétlenül járó s hosszabb-rövidebb időre munkaképtelenné váló munkások, valamint azok özvegyei és árvái, továbbá azok a fuvarosok, a kiknek a vonómarhája a kincstári munkánál tönkrement, ennek a rovatnak a terhére legyenek megfelelő segítségben részesíthetők. Ezen a rovaton nyerne elszámolást továbbá a fokozatosan épülő erdei vasutak üzemi költségei, a meglevő erdei utak helyreállítási és jókarbantartási költségei, a telefonhálózat kiterjesztésével és üzembentartásával járó kiadások, stb.

A «beruházások» rovatán az 1902. évre engedélyezett 1.200,000 koronával szemben 1.750,751 korona, vagyis 550,751 koronával több kiadás irányoztatott elő; ebből az összegből fog elsősorban az exponált helyeken, javarészt falvakban és azokon kívül is elhelyezett személyzet megfelelő természetbeni lakással elláttatni, mert ilyenekben — a szolgálat nagy hátrányára — bizony még mindig nagy a hiány, — továbbá a meglevő erdei pályák és erdei utak kiegészítésére szükséges építkezések, kincstári havasgazdasági és halgazdasági, valamint az erdőfeltárási berendezések költségei fedeztetni.

Az «üzemi és gazdálkodási bevételek» a folyó évi 24.819,571 koronával szemben 28.138,255 koronával, vagyis 3.318,684 korona bevételi többlettel irányoztat-

tak elő. Ez a tetemes bevételi többlet a tűzifa, valamint az épületi és műszerfa keresleti viszonyai folytán várható áremelkedésekből, a házilag kitermelt faanyagok és fagyártmányok előnyösebb értékesítéséből, a nagyobb arányokban előállítandó faszén árából, a havasi és egyéb legelők, valamint a mezőföldek kedvezőbb hasznosításából, stb. fog előreláthatólag befolyjni, továbbá abban is leli magyarázatát, hogy ez év tavaszán a szélviharak károsításai folytán feldolgozás alatt álló fatömeg egy jelentékeny része a jövő évben kerül eladásra.

Az állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopár területek szükségleteinek fedezésére 2.981,819 korona (az 1912. évre engedélyezett összeggel 286,361 koronával több) irányoztatott elő, a melyből a birtokosok kezelési költség fejében 796,040 koronát megtérítenek; ebből látjuk, hogy az állam erre a fontos közgazdasági célra, a 100,000 korona egyéb bevételek levonásával 2.085,779 koronát fog jövő évben áldozni.

A «fizetések, lakpénzek, pótlékok és egyéb mellékilletmények» alrovaton a kiadások 105,557 koronával emelkednek, a mely összegből egyrészt az erdőmérnöki kar létszámának rendezésével felmerülő kiadási többletek, másrészt 7 új segéderdőmérnöki, továbbá 15 új I. osztályu és 12 új II. osztályu erdészeti altiszti, valamint 1 irodakezelési gyakornoki állás szervezésével járó kiadások fognak fedeztetni.

Az erdészeti altiszti létszámnak ennél a szolgálati ágazatnál a folyó évben és a jövő évben is 25—25 állással történt szaporítására azért volt szükség, mert a kopár, futóhomokos és vízmosásos területek gazdasági állapotának megjavítását célzó munkálatoknál foganatosítandó feladatok vezetésére és ellenőrzésére, valamint a birtokosoknak a munkálatokban való kitanítására, nemkülönben a csemetenevelésnél is megfelelő számú altiszti személyzetre van szükség.

A beszterczei erdőigazgatóságnál két fameszteri állás rendszeresítettik abból a célból, hogy az építkezések házilag legyenek végrehajthatók.

A «beruházások» rovatán a sátoraljaujhelyi és a tatatóvárosi állami csemetekertekben alkalmazott örök részére szükséges lakóház építésére 10,000 korona irányoztatott elő.

Az erdőfelügyelőségek és ornithologiai (madárvédelmi) központ 1913. évi kiadásai 608,466 koronával, rendes bevételei pedig 3800 koronával, míg

az erdőri szakiskoláknál az 506,715 korona kiadással szemben 220,666 korona bevétel irányoztatott elő; a növendékek ellátása 74,990 koronába fog kerülni, vagyis 2500 koronával többbe, mint a folyó évben, a mi az élelmiszerek megdrágulásában leli magyarázatát.

A lipótújvári erdőri szakiskolának továbbképző tanfolyammal leendő kiegészítése céljából, új intézeti épület, új tisztai és altiszti lakások fognak építtetni, a melyre, a többi erdőri szakiskoláknál szükséges építkezéseken kívül, mintegy 500,000 koronára lesz szükség. Minthogy azonban az építkezések több évre fognak kinyúlni, a jövő évi költségvetésbe erre a célra egyelőre 126,000 korona irányoztatott elő.

Szaporodni fog a tanári személyzet a lipótújvári erdőőri szakiskolánál 1 segéderdőmérnöki állással, az altiszti személyzet pedig a vadászerdői erdőőri szakiskolánál 1 irodai II. osztályu erdőészeti altiszti állással.

Az országos erdei alap címénél 260,000 korona kiadás és ugyanannyi bevétel irányoztatott elő, szemben az 1912. évre engedélyezett 220,000 korona kiadásal, illetve bevétellel. Ebből az összegből az erdőészeti kísérleti állomások nemzetközi szövetségének 1914. évben Budapesten tartandó kongresszusa alkalmából magyar és német nyelven kiadandó az «Erdészeti jelentőségű fák és cserjék elterjedése a magyar állam területén» című mű 43,000 korona költségének fedezésére második részletképen 13,300 korona fog fordíthatni.

A kopár területek befásításának előmozdítására az 1912. évre engedélyezett 550,000 koronával szemben 1.300,000 korona vétetett fel. Ez a tetemesen nagyobb összeg azért irányoztatott elő, mert a kopár és vizmosásos területek befásításához szükséges csemeték nevelésére szolgáló csemetekertek számát a folyton növekvő csemeteszükségletre való tekintettel a kormány jelentékenyen szaporítani kívánja és pedig úgy, hogy lehetőleg minden olyan községben, a melynek határában kopár terület van, ez utóbbinak terjedelméhez mért megfelelő nagyságu csemetekert létesíttessék.

Az erdőészeti altiszti állások száma az 1913. évben — mint láttuk — összesen 48 állással fog szaporodni (1912. évben a szaporulat 26 volt), még pedig 2 famesteri, 23 főerdőőri és 23 erdőőri állással, a mi az előmeneteli viszonyokat mindenestre kedvezően fogja befolyásolni. Fizetésemelésről — sajnos — ezuttal se tudunk beszámolni, pedig a mostani drágaság és egyébként is nehéz megélhetési viszonyok közt, erre az erdőészeti altiszti személyzet nagyon rá van utalva.

A magyarországi kincstári erdőknél 1913. évre 552 főerdőőri és famesteri (I. oszt. altiszti), 526 erdőőri (II. oszt. altiszti), 140 erdőlegényi és 126 segéderdőőri állás van előirányozva.

A főerdőőrök és famesterek közül:

54-nek (57)*	lesz évi 1300 K fizetése
207-nek (164)	« « 1200 « «
111-nek (150)	« « 1100 « «
180-nak (171)	« « 1000 « «

az erdőőrök közül pedig:

56-nak (51)*	lesz évi 1000 K fizetése
104-nek (124)	« « 900 « «
139-nek (161)	« « 800 « «
227-nek (180)	« « 700 « «

A horvát-szlavonországi kincstári erdőknél megmarad a 145 főerdőőri és 172 erdőőri állás.

Itt a főerdőőrök közül:

12-nek (3)*	lesz évi 1300 K fizetése
49-nek (63)	« « 1200 « «
47-nek (39)	« « 1100 « «
37-nek (40)	« « 1000 « «

az erdőőrök közül pedig:

14-nek (16)*	lesz évi 1000 K fizetése
53-nak (47)	« « 900 « «
52-nek (62)	« « 800 « «
53-nak (47)	« « 700 « «

Az állami kezelésbe vett községi erdőknél az altiszti állások számának szaporítása következtében az eddigi 36 főerdőőri állással szemben 51 főerdőőri, a 37 erdőőri állással szemben pedig 49 erdőőri állás lesz.

Az I. osztályú altisztek közül:

30-nak (15)*	lesz évi 1300 K fizetése
12-nek (13)	« « 1200 « «
5-nek (4)	« « 1100 « «
4-nek (4)	« « 1000 « «

A II. osztályú altisztek közül pedig:

31-nek (19)*	lesz évi 1000 K fizetése
4-nek (5)	« « 900 « «
6-nak (8)	« « 800 « «
8-nak (5)	« « 700 « «

Az erdőőri szakiskoláknál megmarad a 8 főerdőőri állás, de a jelenlegi 9 erdőőri állással szemben 10 erdőőri állás lesz.

Itt az I. osztályú altisztek közül:

—nek (—)*	lesz évi 1300 K fizetése
4-nek (4)	« « 1200 « «
4-nek (4)	« « 1100 « «
—nek (—)	« « 1000 « «

A II. osztályú altisztek közül pedig:

—nek (—)*	lesz évi 1000 K fizetése
—nek (—)	« « 900 « «
5-nek (4)	« « 800 « «
5-nek (5)	« » 700 « «

Összehasonlítva az erdőészeti altisztek 1912. évi előmeneteli viszonyait az 1913. évben bekövetkező állapottal, azt látjuk, hogy a kincstári erdőknél csupán az I. osztályú altisztek előmeneteli viszonyai javultak észrevehetőbb módon, a mennyiben a jövő évben magyarországiak közül többen bekerülnek az évi 1200 koronás fizetésbe, a horvát-szlavonországiak közül pedig többen az évi 1300 koronás fizetésbe, míg a II. osztályú altisztek előmeneteli viszonyai különösebb változást nem mutatnak; ellenben jelentékenyen javul a helyzet az állami kezelésbe vett községi stb. erdőknél alkalmazott altiszteknél, a mennyiben itt úgy az I. osztályú, mint a II. osztályú erdőészeti altisztek zöme, a legmagasabb fizetési fokozatba jut. Az erdőőri szakiskoláknál az altisztek előmeneteli viszonyaiban számbavehető javulás nem mutatkozik.

Végül megemlítjük, hogy erdőészeti tisztviselők, altisztek és szolgák családi pótlékára 492,600 korona irányoztatott elő.

Balogh Ernő.

Róka-csapdák.

Irta Gy. K.

A róka törbeajtása a kezdetleges csapóvassal, már eleinknek is gyakorta üzött szórakozása volt. Módszernek jó és biztos volt az minden időkben s az is maradt napjainkig. A régi szerkezetű ú. n. hattyúnyak-

* A zárjelben levő számok az 1912. évi állapotot tüntetik föl.

forma félkörív hajlású csapóvas hátránya abban rejlett, hogy az a rókán kívül más hasznos állatban, sőt esetenként emberben is kárt tett. Ma már a csapószerkezet számtalan változatban annyira tökéletesedett, hogy alig lehet azok ellen kifogásokat tenni. Az idevágó leg-egyszerűbb árjegyzékekben is az e fajta vasaknak számtalan czélszerű alakjával találkozunk. Az ú. n. tányér- vagy serpenyóvasak az ismertebbek közé tartoznak, mindamellett az ívrehajló hattúnyak, újabb javított kiadásában, a legeredményesebbek egyikének bizonyult.

A törbeejtés a hattúnyvas-szerkezettel legezélszerűbbnek bizonyul nyílt mezőkön. Lehet ugyan erdőkben is czélt érni, különösen nagyobb irtásokban, tágasabb tisztásokon, mégis a nyíltabb térségek ajánlatosabbak. Az egyszerű, erős szerkezetnek a fagy sem csökkenti erejét s legfeljebb nagyobb havazások idején válik hasznavehetetlenné. Ilyen havazásokban azonban, legalább sík földjeinken, csak ritka évben van részünk.

Hatásában a hattúnyvas a tányérvasnál is czélszerűbb, miután az állatnak fölösleges gyötrelmeket alig okoz. A felállításnál a szelek járását és irányát mindenkor figyelemre kell méltatni, mert kedvezőtlen széljáratok, a finom szimatú rókával szemben, az eredményt kétségessé tehetik.

Októberben, midőn a tarlók és szántóföldek rendelkezésünkre állanak, hozzáláthatunk a felállításhoz. Ilyenkor a talaj még puha, fagymentes és könnyebben is munkálható. Azért, kivált az Alföldön s lankásabb vidékeinken, vagy az 1911/12-ikihez hasonló enyhe tél idején, november—deczember havában sem késtünk el a munkával. Tarlóknak, vetéseknek olyan pontjai a legalkalmasabbak az ilyen czélra, a melyek pl. közelebb esnek az erdő széléhez. A távolság ettől pár száz lépésnyi lehet. Közvetlen az erdő szélén vasat felállítani nem czélszerű, mivel a róka, mihelyt az erdő árnyékából nyíltabb területre ér, elsőben is óvatosan kikémeleli a tájat s így csakhamar megneszeli a veszedelmet. Mihelyt a róka szabad területre lép, minden tárgyat szemügyre vesz s tüstént tisztában is van azzal, a mitől félnie lehet. Az őszi vetések, szántók és tarlók a legalkalmasabbak, miután azokon jószág is ritkábban szokott megfordulni. Mielőtt a csaléteknek a vasba helyezésére kerülne a sor, a kiszemelt hely közvetlen szomszédságában, az alkalmas csalétket előzetesen ki kell tenni, hogy a róka a környéket megkedvelje és ahhoz hozzászokjon.

Kedvező szelek idején, zsákba kötött csapdával, ásóval, csalétekkel s szerszámaival kimegy a törvető a kiszemelt területre s ott a szél irányára figyelemmel a szerkezet rugós oldalát a szélhez igazítja. A csapdafelállítás legapróbb részletében is kellő óvatossággal kell eljárni.

A róka ravaszságait ismerve, czélszerű a szerkezet elmélyítésekor kihányt földet a hozott zsákba rakni s távolabbi pontokon elszórni. A csapda felállítására 2 □ méter terület elég. A jobb fajta újabb szerkezeteknél bármely oldalon álljon is a rugó, akadálytalanul működik. Ha régibb szerkezetű vasat közelít meg a róka, rend-

szertint egyik mellső lábával érinti azt, mire a rugó felpattan s legfeljebb fejen csapja a rókát, a mely aztán egy tanulsággal tapasztaltabban oldallog tova. Egyébként, rendesen csak egyik lábával kerül a csávéba, a mivel aztán már czélt is értünk.

A szerkezetet mintegy 3 ujjnyi mélységben a talajba helyezük, az alkatrészeket könnyedén lefödjük földdel s különösen óvatosan s alig észrevehetően a rugószerkezet körül. Itt-ott szilárdabb alátámasztás czéljából köveket is közéilleszthetünk. Teljes elfödés okából czélszerű az egész telepet lóganéjjal is teleszórni oly módon, mintha az valami szemét vagy trágyatelep volna, melyet a szárnyasok, varjak stb. széthánytak.

A csalétek húsdarabkái a telep szélein szokták elszórni. A letaposott helyeket, lábnyomokat, szerszámot, egyszóval mindent gondosan eltakarítunk, eltüntetünk, hogy a tervszerű munka nyomait mi se árulja el. Az elsimított nyomokra ganajat szórunk. Felállítás után a környéken lehetőleg naponként szemlét tartunk, hogy a telep közelében megforduló egyéb állat felől is tájékozódhassunk. A gyakorlott vadász szeme nemcsak a hónyomok, hanem a közönséges talajlenyomatokból és egyéb jelekből is tájékozódni képes bizonyos távolságból a felől is, hogy a csalétket róka vagy varjú látogatta-e?

Ha a varjúkat a telepről elriasztani nem lehet, kénytelenek vagyunk naponta friss csalétekről gondoskodni, vagy azt napközben sűrű dróthálóval lefedni, s alkonyat táján, ha már a varjú pihenni tér, óvatosan megint elszedni. Varjúk ellen más óvszer alig akad.

A szerkezet beállításának legezélszerűbb időpontja a délelőtt. Ha a róka által már ismételtelen elfogyasztott csalétek után elérkezettnek látjuk az időt a továbbiakhoz, eltávolítjuk a ganéjhulladékot s frisset hintünk el, hogy ezzel újból elfödjük a telepet. A csábító étet most már a legnagyobb óvatossággal a szerkezethez erősítjük. Bárminő fogószerkezetet is hozassunk, ahhoz megkapjuk az utasítást is. A földolog, hogy a vasat legalább is centiméternyire ganéjjal elfödjük s az előbbeni ganéjmaradékkal együtt a friss lábnyomokat s általában minden szembeötlő jelet eltüntessünk, mielőtt a vasat «fogóképessé» tennők.

Ha a helyi viszonyok megengedik, czélszerű a vas-szerkezet részére 2—3 helyet kiszemelni s ha az egyik be nem válik, kísérleteket tenni a többivel. Esetleg egyszerre két vassal is fölkészülhetünk. Ha azt akarjuk, hogy a róka a szél változásakor meg ne kerülje a csalétket, sőt azt az ellenkező oldalról esetleg kényelmesen elhorgászsza, a szemközt levő oldal felől megfelelő vastagságú czöveket tűzdelünk a földbe.

A törbeesett rókával néhány ütessel vagy ebekkel csakhamar végezünk. Ha a róka csapdába kerül, ugyanazon helyen legtöbbnyire társai is lépre kerülnek. Mihelyt tehát sikerült egy rókát elfognunk, tüstént előkészülhetünk a következő fogásra.

A vasba került róka hallatlan erőfeszítésekkel igyekszik szabadulni s a nehéz vasszerkezetet néha több száz lépésnyire is magával vonszolja.

Szabadulási igyekezeteiben a fényezett alkatrészeket tisztára lehorzsolja, azt tehát újabb használat előtt megint be kell vonni szagtalan, gyorsan száradó festanyaggal. Vadászeszközök és felszerelésekre berendezett nagyobb üzletekben mindenütt kaphatunk szagtalan fényező anyagot. Egyébként a vasat a rátapadt földtől, szennytől meg kell tisztogatni, nem ugyan pusztá kézzel, hanem gallyakkal. A rugószerkezet kifogástalan működését előzetesen mindenkor tüzetes vizsgálat alá kell venni.

Ilyen utakon rókáink garázdálkodásainak a mezőkön és szántókon határt szabhatunk; viszont az erdők mélyében, ha czélt érni akarunk, a már mondottaknál is körmönfontabb fogásokkal kell élni; a mikről majd más alkalommal szólnunk.

Különfélék.

Gépkocsivezető erdőőrök. A földművelésügyi m. kir. Miniszter úr a kincstári erdők fatermesének szállításánál gépjárműveket is óhajt alkalmazni s a gépkocsik vezetését szakképzett erdőőrökre szándékozik bízni.

A gépkocsi vezetésének és az azzal való bánásmódnak elsajátítása czéljából a Budapesten ez év őszén megtartandó hat heti tanfolyamra a lippai főerdőhivatal kerületéből Terbanca Romulusz m. kir. erdőlegényt és Kozsán József erdőőri szakvizsgát tett hivatalsszolgát Budapestre kirendelte.

Könyvismertetés. «*A magyar büntető törvények és szabályok magyarázatokkal és jegyzetekkel.*» Kézikönyv a m. kir. csendőrség, állami, városi és községi rendőrség, valamint általában az összes nyomozó hatóságok és közegek részére. Kiadja a Franklin-Társulat, Budapest, 1912. Bolti ára egész vászonkötésben 15 korona. Erdészeti hivatalnokok és közegek részére 10 korona.

A fenti munkát jó lelkiismerettel ajánlhatjuk segédkönyvül erdészeti hivatalnokok és közegek részére, mert benne vannak az összes büntető szabályok, beleértve a kihágási rendelkezéseket is. Így teljes szövegükben rövid és mindenki által megérthető módon tartalmazza az erdőtörvényt és az azzal kapcsolatos rendeletek teljes szövegét s azok magyarázatait, pontosan kitüntetve azt is, hogy ezekből mi van ma hatályban és mi vesztette már hatályát. De ajánlhatjuk e művet azon szempontból is, hogy az összes büntető és kihágási rendelkezések ily rövid és mindenki által megérthető magyarázata az erdészeti hivatalnokok és közegek részére számos esetben lehet szükséges. E hivatalnokok és közegek, mint közhivatalnokok gyakran jönnek abba a helyzetbe, hogy egyéb állami közegekkel együtt nyomoznak, más esetben azok nyomozását elősegítik, végül nem egy esetben kell az erdészeti hivatalnokoknak és közegeknek büntető feljelentést tenni, avagy büntető ügyben mint a panaszos, vagy a sértett képviselője, vagy mint tanu megjelenni. Nincs egyetlen oly törvénykiadás, a mely az összes rendelkezéseket így egy kötetben magában foglalná, az erdészeti alkalmazottaknak pedig sem ideje, sem módja nincs

arra, hogy olyan alkalmakkor, a midőn a bíróság előtt eljárnia kell, egész könyvtárakat keresgéljen vagy bön-gészszen át egy-egy ügy miatt. Ebben a könyvben minden rendelkezés, a melyre csak szüksége lehet, feltalálható lévén, nélkülözhetővé teszi az összes egyéb könyvek használatát. A könyv olcsó ára mellett 1270 oldalból áll és 67 oldalt kitevő pontos tárgymutatóval van ellátva.

Kármán Elemér, erzsébetfalvi járásbíró.

*

Tassonyi: «A ki a párját keresi». Regény a selmezbányai diákéletből. Mühlbeck Károly rajzaival. 8°, füzve 4 korona, kötve 5 korona. Tassonyi lendülettel és éles megfigyeléssel megírt, néhány esztendő óta elfogyott volt könyve immár második kiadásban is megjelent. Kik valaha Selmezbányán jártak, vagy hozzátartozóik és ismerőseik, kik az ottani főiskolai ifjúsági élettel akarnak megismerkedni, egy szerelmi história keretében hűen s élénken leírva találják azt ezen regényben, sok tréfával tarkítva. Szép nyelvezete és tiszta, nem a szennyes feltalalásával hatni akaró tárgyalása folytán nyugodtan lehet a serdülő mindkét nembeli fiatalság kezébe adni, mely azt mindig örömmel olvasta el, nem egyszer, de többször is. A könyv Mühlbeck Károly hírneves illusztrátorunk nyolcz sikerült tollrajzával ékeskedik és nyomdai kiállítása is kifogástalan. A könyv Joerges Á. özv. és Fia kiadásában jelent meg Selmezbányán és minden könyvkereskedésben kapható.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztárnál az 1912. évi VIII. t.-cz. által alkotott új nyugdíj csoportban nyugdíjra, balesetre, aggkorra és temetkezési segélyekre mint új tagok biztosítottak: Virosztek János, Martinek Lajos és Bohus György járási erdőőrök és Raninger József uradalmi vadőr. Régi biztosításukból az új nyugdíj csoportba átirattak: Nevlasta János, Pajerchin Mihály és Bodenbücher János járási erdőőrök.

A dohányzásról. Aligha van még tárgy, melyet annyian és annyi oldalról kezdtek volna ki, mint a dohányzás kérdését. Először a vallás rugaszkodott neki, majd az illem és végül a higienia. A vallás rohama nem tartott sokáig, mert a XVII. század közepén minden bullázás, minden tilalom és pokoltűzzel való fenyegetés ellenére is derekasan elterjedt egész Európában, bár általánossá csak a XVIII. században lett. A mikor megengedték nagynehezen, akkor a hatóságok szorongatták meg, adóval sújtván a dohányost. A mikor ez is meg volt, meghódolt előtte minden terület, csak a szalón ajtaja maradt zárva. A cigaretta és szivar még nem ismeretes és a patriarchális pipa füstje ugyancsak csavarta a preczióztítás kora hölgyeinek finyás orrocskáját. Ezzel a füstökádó szörnnyeteggel nem léphetett be sehová egy igazi úri ember, azért kitalálja a dohányzás elegánsabb és kecsesebb módját, a burnótozást, melyből egy csipetnyi szippantás kellemes tüszszentésre ingerli az orrot. A burnótozás a hajporos hölgyeket is meghódítja s polgárjogát a szalonban senki sem meri kétségbe vonni, legföljebb egy-két tulzó poeta, például

Schiller. Goethe azonban előkelő mozdulattal kezelte a burnótosszelencét.

Nálunk magyaroknál második hazára talált a dohány. A nagy pipáról és kevés dohányról szóló kurucz példaszó eléggé ékes dokumentuma ennek. A régi faragványos, cseresznyepirosra szitt tajtékpipák egészen külön műfajszámba mentek, melyet dicsekedve mutogattak egymásnak eleink. Később divatba jött a szivar és cigaretta s ekkor már olyan univerzális élvezet volt a dohány, hogy illik, nemillik okadatolással nem merete megtámadni senki.

De jöttek az orvosok, a kik kijelentették, hogy a dohány árt. Tépi, roncsolja az idegrendszert, megrontja a tüdőt, butítja az agyvelőt.

Erre a nagyhangú kijelentésre czáfol most rá dr. Fillibert amerikai orvos, a ki fölötté érdekes, lebilincselő előadásu könyvében élesen czáfolja ezeket az orvosi kijelentéseket, a melyeket eddig a tudomány nem igazolt, nem bizonyított be, csupán egyes emberek szubjektív nyilatkozatai, melyek mindjárt elvesztik értéküket, mihelyt a tudomány objektív üvegét szegezük neki. A nikotin hatása ugyanis nem állandó, ez az inger multán maga is elmulik, utókövetkezése nincsen, legfeljebb a tömeges élvezetnél, de akkor sem a nikotin rossz hatása okoz zavart, hanem azok a preparáló vegyi szerek és mellékes termékek, melyekkel a dohányt élvezhető formába gyurják. A nikotinnak határozott bakteriumölő, vagyis desinficiáló hatása van, a mely a száju üregben tenyésző mikrobákat és bakteriumokat irtja. Ugyanez a hatása a torokrészekre, melyeket nyálkaoldó hatásával tisztít.

A hosszú és aprólékos tudományos magyarázat után kitér arra, hogy a dohány a legideálisabb, legkulturább élvezet, a melyet ember kitalált. Az európai embernek nemcsak a polgári élete kulturált, hanem az élvezete is. Mert mi a dohány a hasishoz és ópiumhoz képest, melylyel a keleti ember a fantáziák mámorába ringatja magát s a melylyel megöli a jelent? Ártatlan füstölő, kishatású izgatószer, melylyel fokozott agyműködést hoz létre, a nélkül, hogy magát az agyvelőt megtámadná. Erre szükségünk van, ugymond könyve befejező oldalán, mint egyetlen barátunkra, a mely buzdít, bátorít, elűzi unalmunkat, betölti álmatlan éjszakáinkat. Kanyargó füstje alakot ad szétfolyó fantáziánknak és csillapítja vérünk lüktetését. Ha valami nagyon rágódik a szívünkön, rágyujtunk egy könnyű, illatos cigarettára és füstjével együtt szélnek eresztjük a bút, bajt, bánatot. Nem szabad tehát bántani a dohányt, mondja a derék doktor, mert ezzel együtt egy nagyszerű élvezetet hajítunk el magunktól, a melyet nem pótolhat semmi, csak maga a — dohány.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi november hóra a következő időjelzést teszi közzé:

November hó változási napjai: 3—5—9—10—11—16—17—23—24—25— és 28-ra esnek. Jellegükre nézve a 3-iki csapadékos, az 5-iki szeles, a 9-iki szeles, a 10-iki enyhe, a 11-iki hideg viharos, a 16-iki száraz,

a 17-iki enyhébb száraz, a 23-iki hideg, a 24-iki száraz hideg, a 28-iki pedig csapadékos. Legerősebb hatásuak a 3—11—16—24—28-iki változási napok. November hava, ha Jupiter és Szaturnusz eddigi erősen hideg befolyása egész októberben megmarad, úgy 11- és 23-án e két bolygó együttállása alkalmával erősen hideg leend.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola erdészeti ágazatánál alkalmazott tisztviselők létszámába kinevezte Kelle Artur m. kir. segéderdőmérnököt tanársegéddé az erdőműveléstani tanszékhez, továbbá Horváth Dezső m. kir. erdőmérnökjelöltet áthelyezte Aradról Liptóújvárra és beosztotta az ottani m. kir. erdőőri szakiskolához.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Kellényi Armand m. kir. segéderdőmérnököt Beregszászról áthelyezte a balassagyarmati m. kir. állami erdőhivatalhoz.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Horváth Sándor m. kir. erdőgyakornokot Sepsiszentgyörgyről Fehértemplomra, az újmoldovavidéki m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság főnöke a kovásznai erdőgondnokságnál alkalmazott Albert Sámuel és ifjú Kacsó István, az iszticsói erdőgondnokságnál alkalmazott Katariq Sándor, a laposnyai erdőgondnokságnál alkalmazott Török Zsigmond és a topánfalvai erdőgondnokságnál alkalmazott Szabó János m. kir. erdőőröket jelenlegi állomásukon való meghagyásuk mellett m. kir. főerdőőrökké, a reketői erdőgondnokságnál alkalmazott ifj. Dénes Károly I. oszt. m. kir. erdőlegényt és Bálint György I. oszt. m. kir. segéderdőőrt, a strézakereszisórai erdőgondnokságnál alkalmazott Szamosközy Bálint I. oszt. m. kir. erdőlegényt, az aranyosfői erdőgondnokságnál alkalmazott Mikulecz József és Edelhauer Vilmos I. oszt. m. kir. erdőlegényeket, valamint a m. kir. erdőigazgatóság központjában az építésvezetőségnél alkalmazott Pataky József I. oszt. m. kir. erdőlegényt jelenlegi állomásukon való meghagyás mellett m. kir. erdőőrökké, az iszticsói erdőgondnokságnál alkalmazott Kotta Miklós, a reketői erdőgondnokságnál alkalmazott Nemes Miklós II. oszt. erdőlegényeket, Tóth László II. oszt. segéderdőőrt, az erdőigazgatóság központjában alkalmazott Makai Elek II. oszt. segéderdőőrt jelenlegi állomásukon való meghagyásuk mellett I. oszt. erdőlegényekké és Todea Jánost a vidrai m. kir. erdőgondnoksághoz I. oszt. erdőlegényneké, továbbá a bihardobrosdi erdőgondnokságnál alkalmazott Malicza Flórián és a mocsári erdőgondnokságnál alkalmazott Bereczki Szabó József II. oszt. m. kir. segéderdőőröket jelenlegi állomásukon való meghagyás mellett I. oszt. segéderdőőrökké, végül a mocsári erdőgondnoksághoz Jakab Jakab, a vidrai erdőgondnoksághoz Komán József, a dési erdőgondnoksághoz Salak Imre, a fogarasi erdőgondnoksághoz Jónás István és a reketői erdőgondnoksághoz Togyer László szakvizsgázott erdőőröket és Purcsel Demeter napibérest, a dési erdőgondnoksághoz Zsurzsán László, az aranyosfői erdőgondnoksághoz Mátyis Péter és az abrudfalvai erdőgondnoksághoz Sicoe Achim alkalmazásban levő napibéreseket II. oszt. m. kir. segéderdőőrökké nevezte ki.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a czímzalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a pósta, hanem kiadóhivatalunk eszközli a

bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főleg reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

N. A. A tünetekből ítélve az ön vérebe izomsúiban szenved, nem pedig izületi csúiban, mert izületi csúznál a beteg izület és környéke megduzzad, igen meleg és feszes. A duzzanatot 1—2 hét alatt elmúlik, de más izületen újra mutatkozik; erről az Ön levelében nincs említés, ezért hiszem én, hogy nem izületi, hanem izomsúival van dolgunk. A szem megbetegedése is kísérőtünete az izomsúinak, a mely meghűlésből eredő baj, s a gyógyítható betegségek közé tartozik.

Legfőbb teendő a beteg testrészt masszálása. Legjobb erre a célra az «Alexipon» nevű szer, a mely könnyen felszívódik a bőrön át, de nem izgat és nem is romlik el, nem avasodik meg, mint az olajos készítmények legnagyobb része. Az Alexiponnal jól dörzsölje be a beteg részeket, aztán csavarja be száraz flaneldarabbal s takarja be az egész kutyát jó melegen. A bedörzsölést napjában többször ismételje. (Legalább 3—4-szer.)

Reggel, délben, este adjon be 1—1 jó evőkanálnyi a következő szerből:

Rp. Natrii salicylici 20·0

Aqu. destill. 250·0

M. f. sol. naponta 3 evőkanállal kutyának.

Ha nincs a közelében patika, otthon is elkészítheti a szert, mely nem egyéb mint 20 gr. salicylsavas natrium (de lehet egyszerű salicylsav is) és 250 gr. (1/4 l.) víz. Ha van esetleg otthon aspirintablettája vagy aspirinpora, akkor abból adhat 1—1 grammos port vagy tablettát a salicyl helyett. (Meleg vízben oldódik az aspirin is.)

A szemet kezelje Hyperollal. 1 gr. Hyperollt oldjon fel 34 gr. vízben s az oldatból csepegtessen be néhány cseppet a szembe (este és reggel), napközben pedig mosogassa többször ezzel az oldattal s az leoldja a szemre boruló hártját.

Ha a kutya türi, akkor borogathatja is a beteg szemet, de akkor a hyperollt higítsa, 1 gr. hyperollt 60 gr. vízben oldjon fel. Ha a kutya nem türi a borogatást, nem kell erőltetni a dolgot, a mely gyorsítja a gyógyulást, de nem feltétlenül szükséges. A borogatást pár percig kell csak a szemre hagyni s ügyelni kell arra, hogy a hyperoll ne legyen hideg. Használat előtt üvegestől meleg vízbe kell állítani, hogy megmelegedjék, ha pedig frissen készíti az oldatot, használjon meleg (de nem forró) vizet.

Dr. Kukuljević József.

F. J. A családi pótlékról szóló 1912. évi XXXV. t. cz. 9. §-a szerint méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén és ha azt a vagyoni viszonyok is indokolják, a miniszter családi pótlékot engedélyezhet olyan alkalmazott részére is, a ki legalább két, vele közös háztartásban élő és saját jövedelemmel nem bíró családtagot tart el keresményéből. Ilyen esetekben két családtag után olyan összegű családi pótlékot lehet engedélyezni, mint egy gyermek után, három családtag után olyan összegűt, mint két gyermek után és négy vagy ennél több családtag után olyan összegűt, mint három, vagy ennél több gyermek után. Ha önnök felesége is van, akkor az is családtagnak számít s így négy családtag után kérhet családi pótlékot. Megjegyezzük azonban, hogy a családtagok után engedélyezhető családi pótlék, a gyermekek után járó családi pótlékkal együtt nem lehet több, mint a három, vagy ennél több gyermek után járó családi pótlék; vagyis ha ön már élvez három gyermek után családi pótlékot, akkor a családtagok után már nem kaphat semmit; ha azonban nincs gyermeke, vagy csak 1—2 gyermeke van, akkor még kaphat. Családi pótléokra való igényét jelentse be a hivatalnak s ott kérje az eljárás folyamatba vételét. A teendőkre ott majd felvilágosítják.

Autó. Az automobilokon látható piros római szám, vagy piros betű és utána következő fekete szám értelme a következő: Az 1910. évi 57,000. számú belügyminiszteri rendelet értelmében minden gépjárművet (automobilt) rendszámmal (piros római szám, vagy piros betű) és folyó számmal (fekete arabs szám) kell ellátni. A rendszámok tekintetében az ország 12 kerületre

van felosztva; a rendszámok a gépjármű birtokosának lakóhelyét, illetőleg azt a kerületet jelzik, a melyben a gépjármű birtokosa lakik. A folyószámok minden kerületben 1-től kezdődnek. Budapest székesfőváros területén a rendszámok 1—1000 folyószámig I-el, 1000—2000 folyószámig II-vel és így tovább vannak jelölve. A budapesti kerület rendszáma «B»; a brassói kerület «R»; a debreczeni «D»; a győri «G»; a kassai «K»; a kolozsvári «O»; a pécsi «E»; a pozsonyi «P»; a szegedi «S»; a temesvári «T»; a fiumei pedig «F». Az «O—126» tehát azt jelenti, hogy a kolozsvári kerületbe tartozó 126. számú automobil. Az olyan automobilokon, a melyek az ország határán kívül is szoktak járni, nemzetközi megállapodás folytán a származási országot is fel kell tüntetni, még pedig ovális alakú táblán. Az államokat jelző betűk a következők: Ausztria = A; Németország = D; Magyarország = H (Hongrie); Oroszország = R; Románia = RM; Szerbia SB; stb.

G. K. Miután ön nincs rendszeresített állásra kinevezve, ennél fogva családi pótlékra sincs igénye.

P. L. 1. Az állami alkalmazott mostoha gyermekei után is éppen úgy jár a családi pótlék, mint az édes gyermekek után. 2. Második kérdését nem értjük s nem tudjuk, hogy tulajdonképpen mit óhajt tudni. Azon ne ütközzék meg, hogy egyik helyen kell párbért fizetni, a másikon pedig nem, mert nem mindenütt kell fizetni. Az pedig, hogy a pap az államtól tüzfát kap, a párbérral semmiféle összefüggésben sincs, mert ezt minden ellenszolgáltatás nélkül is adhat a miniszterium.

Vadász. 1. Miután a közigazgatási hatóságok már többször kimondták, hogy a magánuradalmi erdőörök — gazdasági cselédeknek tekintendők, ennél fogva reájuk a gazdasági cselédekről szóló 1907. évi XLV. t. cz. határozmányai az irányadók. Ennek a törvénynek a 7. §-a értelmében a gazdasági cseléddel kötött szerződés — ha másképp nincs kikötve a szerződésben — egy évre szól; a 40. § szerint pedig az éves szerződést, ha két hónappal előbb egyik fél sem nyilatkoztatja ki azt, hogy a szerződést megújítani nem akarja, ugyanazon feltételekkel még egy évre meghosszabbítottnak kell tekinteni. Ebből következik, hogy úgy a gazda, mint a cseléd, a szerződés lejárt előtt két hónappal tartozik felmondani. 2. A párbajképesség nincs érettségi bizonyítványhoz kötve; senkinek sincs «joga» párbajozni, mert ezt a törvény tiltja.

H. A. Miután előfizetése már június hó végével lejárt, ennél fogva álláskeresletre vonatkozó hirdetését díjmentesen nem közzölhetjük. Szíveskedjék félfévi hátralékos előfizetési díját a kiadóhivatalnak beküldeni s arról a szerkesztőséget értesíteni, a mikor is hirdetését közölni fogjuk.

L. A. Kloroformok tekintve, hogy az mérgező orvosi rendelet nélkül szerezni nem lehet és így hiába kísérli meg annak beszerzését. A mint akkori szakfeleletben is jeleztem akármely mérget alkalmaz is, azzal vigyázni kell, mert könnyen baj történhetik. Mérgezéshez való mérget amúgy sem adnak ki, még orvosi rendeletre sem magánosnak kezéhez és így azt ajánlom, mivel a kloroformot vagy bármely más mérget megszerezni nem tud, forduljon állatorvoshoz, az vagy befeccskendezés vagy más méreggel fogja a kutyát kiirtani 2 koronáért, ha házhoz viszi a kutyát. A mint levelében említi nagyon szívós nagy kutya tehát ez esetben a kloroformnak igen nagy mennyiségére volna szükség és ez aztán hosszadalmas is. Tekintve, hogy Ön puskával bántó ember, jól tud löni, legegyszerűbb ha saját maga irtja ki, oda köve egy fához a kutyát egy biztos lövéssel; azzal sem szenved. Mérget én azért nem küldhetek, mert csak azon járás területén szolgáltatják ki nekem, a hol működöm és ott is pontosan két recept alapján veszik jegyzékbe milyen mérgezésre és kinek kell, mert ezt a megyei tisztii főorvos ellenőrzi, tehát innen Szolnok-Dobokába nem rendelhetek látatlanban.

Dr. Kukuljević József.

I. I. A címzszalag kiigazítása és a hiányzó lapok megküldése iránt intézkedtünk. Hirdetését valószínűleg nem kaptuk meg s azért nem közöltük. Fogalmazza meg még egyszer a hirdetést és küldje be, akkor közölni fogjuk.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Gyakornoki vagy segéderdészi állást keres négy középiskolát végzett fiú, kinek apja nagy uradalomban pagonyerdész s így alkalma volt a vadászat és az erdészet egyes ágaiban ismeretet szerezni. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (43.)

Erdőőri szakiskolát végzett, 38 éves, ép, erős testalkatú kiszolgált altiszt, a ki magyarul, németül és tótul tud, magánbirtokon erdőőri, esetleg kiegészítő erdőőri állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (47.)

Erdőőri állást keres 28 éves, nőtlen, józanéletű, kiszolgált esendőr, ki már nagyobb uradalomban mint erdőőr több évig volt alkalmazva. Az erdészet és vadászat minden ágában jártas. Beszél: magyarul, tótul, románul és kevésbé németül. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (53.)

Nagy uradalomnál szolgálatban álló, 34 éves, róm. kath. kiscsaládos, jó vizsgabizonyítvánnyal rendelkező erdőőr, ki a vadászat minden ágában és a dúvadak irtásában is jártas, január 1-re megfelelő állást keres. Czíme a szerkesztőségnél megtudható. (54.)

HIRDETÉSEK

Pályázati hirdetmény. Alulírott erdőhivatal kerületében katonai szolgálatra való bevonulás miatt megüresült két erdőőri állás betöltendő. Megkívánatik szakiskolai végzettség és szakvizsga, nemkülönben hegyi szolgálatra alkalmas testalkat, 35 éves vagy ennél fiatalabb nős egyének előnyben részesülnek. Javadalmazás: 720 korona kezdőfizetés, mely alkalmazhatóság esetén rövidesen felemeltetik, szabad lakás, 24 ürm³ házhoz szállított tűzifajárandóság, egy tehén nyári legelője, téli takarmányozásra egy kijelölendő erdei tisztás használata. A kinevezendők kötelesek a társládaiba lépni, melytől családostól szabad gyógykezelést és gyógyszerert kapnak, azonkívül szolgálatképtelenség esetén 30 kor. havi nyugbért. Ezen nyugbért kivül a birtokos társaság a fizetés és szolgálati idő arányában is ad nyugdíjat egy, hogy 40 évi szolgálat után teljes fizetésének megfelelő nyugdíj — s a társládától havi 30 kor. élvezetbe juthat.

A nadrági vasipartársulat erdészeti és gazdasági hivatala.

(8.II.2.)

Bükküzifa-eladás. 98,667/1912. sz. Az ungvári m. kir. főerdőhivatalhoz tartozó csontos erdőgondnokság kerületében termelt és a Malomrét vasúti állomás melletti rakodóra kihozott 5000 ürm³ bükkhasábfba zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Kikiáltási ár ürméterenkint 5 kor. 35 fill. Bánatpénz 2700 kor.

Az ajánlatok 1912. évi november hó 4-én déli 12 óráig nyújtandók be Ungvárott a m. kir. főerdőhivatalnál s november hó 5-én délelőtt 10 órakor fognak a főerdőhivatal tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

A versenytárgyalási föltételek, ajánlati űrlap és boríték az ungvári főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1912. évi október hóban.

10.)

Földművelésügyi miniszter.

Termelt fenyőhaszonfa - eladás. 1912. évi 6953. szám. Az erdőbádonyi erdőgondnokságban termelt és egy eladási csoportot képező 1685 folyóméter

fenyőrúdfa és 425·46 m³ jegenyefenyőhaszonfa zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok 1912. évi november hó 4-én déli 12 óráig nyújtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál és 1912. évi november hó 5-én délelőtt 10 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácstermében nyilvánosan felbontatni.

A faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, árverési feltételek, ajánlati űrlap és boríték az árverező m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Besztercebánya, 1912. évi október hóban.

(11.)

M. kir. erdőigazgatóság.

Pályázat védkerületi erdőőri állásra. — 572/1912. sz. Sopron vármegye közig. erdészeti bizottságának f. évi 1793. számú határozata alapján az üreseedben levő malomházi, illetőleg esetleges áthelyezés folytán megüresedő egy más védkerületi erdőőri állásra nyolczszázkilenczvenhat (896) korona összjavadalmazás mellett azonnal pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak mindazon magyar állampolgárok, kik feddhetlen életűek, 24-ik életévüket betöltötték, az erdőőri szakvizsgát jó sikerrel kiállították, ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett hibátlan beszélő-, látó- és hallóképességgel s a német nyelvben némi jártassággal bírnak.

Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy szabályszerűleg kiállított és sajátkezűleg írt, egykoronás bélyeggel ellátott kérvényüket, melyhez hatósági bizonyítvány, születési anyakönyvi kivonat, erdőőri szakvizsgálati bizonyítvány, közhatósági orvosi bizonyítvány és szolgálati bizonyítvány is csatolandó — Sopron vármegye közig. erdészeti bizottságához czimezve — ezen állami erdőhivatalnál legkésőbb folyó év november hó 20-ig nyujtsák be s a kérvényben jelentsék ki azt is, hogy kinevezés esetén ezen állásukat — legkésőbbben — mikor foglalhatják el. Sopron, 1912 október hó 24-én.

(12.)

M. kir. állami erdőhivatal.

Sétabot és esernyőnyél pálcza termeléshez alkalmas — tekintet nélkül a távolságra — som-, mogyoró-, veresgyűrű-, kőris-, gyertyán-, esetleg tölgyсарjerdőket megvesz, saját költségen megnézet, ilyen erdők közvetítését vagy ajánlását megfelelően honorálja.

Bing és Muránszky bottermelő cég,
Pelsőcz, Gömör megye.

(I.VI.6.)

(3.VI.4.) *Faiskolaterület: 100 hold!*

Jegenyefenyőmagot és csemetét,
tölgymakkot, tölgycesemetét,
mindennemű egyéb
erdészeti magvakat és csemetéket,
gyümölesmagvakat, vadonczokat
ajánl őszi szállításra és előjegyzéseket kér

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udvari szállító
Magyar magpergetőgyára
Erdészeti csemetetelepek * ZALAEGRSZEG.

Arajánlattal kívánatra szívesen szolgálok!

Két drb szép, kifejlett Uhu eladó 70 koronáért.
Czím megtudható e lap kiadóhivatalánál. (9.)

Erdészeti magvakat és csemetéket

legjutányosabb árban és legmegbízhatóbb minőségben szállít

NEUMAYR ÉS TÁRSA

erdészeti mag- és csemetekereskedés
Zalaegerszegen. (6.VI.4.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Gyufagyártási célokra legkeresettebb

KANADAI NYÁR

Populus monilifera canadensis
szavatolt fajtiszta, erőteljes

isk. 65—100 cm. magas csemeték ezre 30 korona
" 100—150 " " " " 35 "
" 150—200 " " " " 40 "

2—3 méteres suhángok száza 12 kor., ezre 100 kor.

őszi szállításra — amíg készletem tart.

Kimerítő fajismertetéssel, valamint egyéb erdei
facsemetékre és magvakra árajánlattal kívánatra
szívesen szolgálók. (4.V.5.)

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udvari szállító
Magyar magpergetőgyára
Erdészeti csemetetelepek * ZALAEGERSZEG.

Uri ruhák készítéséhez való

jó brünni posztót és Lodent

legjutányosabb gyári áron szállít

Etzler és Dostal, Brünn

Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

A gyárból való közvetlen bevásárlás
nagy előnnyel jár.

*Dús mintagyűjtemény a tavaszi és nyári évszakra, meg-
tekintésre bérmentve. — Magyar levelezés.*

(2.IX.6.)

Erdészeti csemetéket,

úgy mint: 1 éves fürtös juhart ——— 6 kor. árban
1 éves mezgés-éger ——— 6 " "
1 éves amerikai kőrist ——— 7 " "
kanadai nyár-dugványokat — 13 " "
1 éves tölgycsemetéket ——— 10 " "
1 éves Banks-fenyőt ——— 5 " "
2 éves iskolázott Banks-fenyőt 10 " "

szállítunk 1000 darabonként, erőteljes, dűsgyökérzetű
minőségben. Egyéb csemetékről és magvakról árjegyzéket
ingyen és bérmentve küldünk. (7. IV. 3.)

Neumayr és Társa erdészeti mag- és csemetekereskedés Zalaegerszeg.

Tiszta akáczmag minden mennyiségben kapható!

Tölgymakkot, tölgycsemetét
Jegenyefenyőmagot, erdészeti magvakat
Gyümölcsmagvakat, vadonczokat
Lomb- és tülevelű csemetéket
Vadgesztenyét vadetetési célra

(5. V. 4.)

ajánl őszi szállításra és előjegyzéseket kér

STAINER GYULA

cs. és kir. udvari szállító magyar magpergető gyára

KÖRMEND, Vas megye.

Árajánlattal kívánatra szívesen szolgálók.

Tiszta akáczmag minden mennyiségben kapható!